

Ajánlás a 133/2010.(IV.22.) Korm. rendelettel kiadott OKJ-ban szereplő szakképesítések gyakorlati vizsgatevékenységeihez készített segédletek, mintafeladatok felhasználásához

A **moduláris és kompetencia-alapú szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményei**¹ és a 20/2007. (V. 21.) SZMM rendelettel kiadott vizsgaszabályzat alapján jelentős változások következtek be a szakmai vizsgák szerkezetében, a vizsgázók teljesítményének értékelésében.

A szakmai követelménymodulokhoz² rendelt vizsgarészek³ egy vagy több vizsgafeladatot⁴ tartalmaznak. A szakmai és vizsgakövetelmények előírják, hogy az egyes vizsgafeladatokat milyen tevékenység keretében kell a vizsgázónak teljesítenie. A vizsgafeladatokhoz tartozó vizsgatevékenység lehet: írásbeli⁵, szóbeli⁶, gyakorlati⁷, interaktív⁸.

A szakmai és vizsgakövetelményekben a munkakör betöltéséhez szükséges munkatevékenység, és ezáltal a gyakorlati vizsgatevékenység került középpontba.

A vizsgaszabályzatot tartalmazó rendelet szerint az írásbeli, a szóbeli és az interaktív vizsgatevékenységekhez a feladatsort a szakképesítésért felelős minisztérium központilag adja ki. A **gyakorlati vizsgafeladatok összeállítása** – ha a szakmai és vizsgakövetelmények nem tartalmazzak ettől eltérő rendelkezést - **a vizsgát szervező intézmény feladata.**

Az NMH SZFI által felkért szakértők a szakképesítések széles köréhez készítettek gyakorlati feladat-mintákat, azokhoz értékelési javaslatot, és a legtöbb esetben szempontokat, ajánlásokat is megfogalmaztak a gyakorlati vizsgák előkészítéséhez, lebonyolításához.

Az egyes szakképesítések gyakorlati vizsgafeladatainak, valamint a feladatok javítási-értékelési útmutatóinak felépítése, tagolása, részletezettsége eltérő lehet a szakképesítések és a vizsgafeladatok sajátosságaiból adódóan. A mintaként közreadott feladatok is tükrözik ezt a sokszínűséget.

Vannak azonban olyan, általános szempontok, amelyeket mindenképpen figyelembe kell venniük a vizsgát szervező intézményeknek a gyakorlati vizsgafeladatok összeállításánál, a gyakorlati vizsgatevékenység előkészítésénél, és amelyeket a mintafeladatok készítői is szem előtt tartottak.

Ezek az alábbiak:

1. A szakmai és vizsgakövetelményeknek való megfelelés:

- A gyakorlati feladatoknak összhangban kell lenniük a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott feladat-meghatározással (a feladat címével).

- A gyakorlati vizsgafeladatoknak a követelménymodul feladatprofiljához⁹ kell illeszkedniük. Összeállításuknál abból kell kiindulni, hogy azokkal a feladatprofil mely feladatainak elvégzését kérjük számon a vizsgán. A vizsgafeladatnak alkalmasnak kell lennie a választott feladat(ok) elvégzéséhez szükséges kompetenciák (ismeretek, készségek, személyes-, társas-, módszerkompetenciák) mérésére, ellenőrzésére. Amennyiben az adott vizsgarészhez több vizsgafeladat és több vizsgatevékenység tartozik (pl. írásbeli, szóbeli, interaktív, és gyakorlati feladatok is), végig kell gondolni, hogy melyek azok a kompetenciák, amelyeket a vizsgarész adott feladatához tartozó gyakorlati vizsgán lehet mérni. Ha a vizsgarészen belül ennek a gyakorlati vizsgafeladatnak az aránya 100%, akkor ennek keretében kell értékelni a modulhoz rendelt valamennyi, gyakorlati tevékenységgel mérhető kompetenciát. Egyetlen gyakorlati feladatsorban általában nem tűzhető ki a feladatprofil valamennyi feladata, és nem mérhető az összes ismeretalkalmazás, készség, személyes-, módszer- és társas kompetencia. Ezeket a lehető legteljesebben a vizsgára készített feladatsorok összességének kell lefednie. **A közreadott minták mindegyike egy-egy lehetséges feladatot jelent, amelyben a szerző feltüntette, hogy az a modul feladatprofiljának mely feladataihoz kapcsolódik, és mely kompetenciáinak mérésére-értékelésére alkalmas.**

- A feladatok összeállításánál figyelembe kell venni, hogy azok a szakmai és vizsgakövetelményekben előírt idő alatt reálisan teljesíthetők legyenek. Ebbe az időbe a vizsgafeladatok ismertetésének ideje nem számít bele. A gyakorlati feladat végrehajtásához az egyes részfeladatokra rendelkezésre álló időre a vizsgafeladatok leírása tartalmazhat rendelkezéseket.

2. A vizsgaszabályzat (20/2007. (V. 21.) SZMM rendelet) előírásainak való megfelelés:

- A vizsgaszabályzat szerint a szakmai vizsga gyakorlati vizsgatevékenységéhez készült feladatlapok egy szakmai vizsgán használhatók fel (2.§ (2) bekezdés). **Mivel a vizsgaszervező intézménynek minden vizsga előtt össze kell állítania a gyakorlati vizsgák feladatsorait, a segédletek közzétételével csupán azt a célt tűzhattük ki, hogy az adott vizsgarész gyakorlati vizsgafeladatainak felépítésére, jellegére, értékelésére vonatkozóan mintát adjunk.**

- A feladatközlő lapon meg kell határozni a kidolgozáshoz használható segédanyagokat, eszközöket (20.§ (2) bekezdés), ezért a mintafeladatok feladatlapjain is szerepelnek ezek az információk.

- A gyakorlati feladatot a vizsgázó húzás útján kiválasztott feladatközlő lap alapján teljesíti (20.§ (2) bekezdés). A vizsgát szervező intézménynek ezért mindegyik gyakorlati vizsgára több feladatot kell készítenie. A feladatsorok számára vonatkozóan nincs előírás, ennek meghatározásánál célszerű figyelembe venni a feladat jellegét, a követelménymodul kompetenciáinak körét, a vizsgázók számát. **A szakértők által készített feladat-minták egy lehetséges feladatot tartalmaznak, az ahhoz kapcsolódó javítási-értékelési útmutatóval, értékelőlappal.**

- A gyakorlati vizsgafeladatokat, valamint a vizsga helyszínét a vizsgát megelőzően jóvá kell hagyatni a vizsga elnökével és az illetékes kamara (szakmai szervezet) által delegált tagjával. Nem szervezhető gyakorlati vizsgatevékenység olyan vizsgahelyszínen, melyet a vizsgabizottságba a kamara (szakmai szervezet) által megbízott tag javaslata alapján a vizsgabizottság arra alkalmatlannak minősít (10.§). E rendelkezés figyelembe vételével **a segédletekben meghatározták a szerzők a vizsga javasolt helyszínét is.**

- A gyakorlati vizsgafeladatokat – a javítási-értékelési útmutató alapján – %-osan kell értékelni (20.§ (9) bekezdés). A közreadott minta-feladatoknál a szerzők ennek az elvnek az érvényesítését is szem előtt tartották.

3. A kompetencia-elvű mérés-értékelés követelményének való megfelelés:

- A feladathoz készítendő értékelési útmutatónak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szaktanár, ill. a vizsgabizottság át tudja tekinteni, mely kompetenciákkal és milyen szinten rendelkezik a vizsgázó a gyakorlati vizsgán nyújtott teljesítménye alapján.

- Mind a feladatnak/feladatsornak, mind az értékelésnek összhangban kell lennie a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott szakmai ismeretek típusával, valamint a szakmai készségek szintjével.

- A feladatoknál elvárás a gyakorlatorientáltság, ezért olyan tevékenységek elvégzését célszerű a vizsgázó számára előírni, amelyeket a képzés birtokában a valós munkahelyi körülmények között is el kell majd végeznie.

A minta-feladatokat tartalmazó segédleteket szakmacsoportonként, modulszám és azon belül a vizsgafeladat sorszáma szerint helyeztük el. A feladatokban azon szakképesítés megnevezését is feltüntette a szerző, amelyre készítette a feladatot, de az természetesen a modult tartalmazó valamennyi szakképesítéshez felhasználható mintaként.

A mintaként közzétett vizsgafeladatok tartalmazzák:

- a feladatot leíró feladatközlő lapot, valamint az értékelési útmutatót,
- a szerző ajánlását az adott vizsgafeladat előkészítéséhez, lebonyolításához.

A feladatközlő lap és az értékelési útmutató borítólapjának elkészítéséhez is mintául szolgálhat a mintafeladatok fedőlapja, amelynek tartalmát természetesen kiegészíthetik a vizsgaszervező intézmények egyéb információkkal is.

Reméljük, hogy a segédletekkel, mintafeladatokkal hozzájárulunk a gyakorlati vizsgatevékenységek sikeres előkészítéséhez és lebonyolításához, az arra való eredményes felkészítéshez, ill. felkészüléshez.

1. szakmai és vizsgakövetelmény: a szakképesítésért felelős miniszter által jogszabályban kiadott központi képzési dokumentum
2. szakmai követelménymodul: a szakképesítés szakmai követelményeinek meghatározott része, egyedi szakképesítések esetén annak egésze. A szakképesítés követelménymoduljainak összessége tartalmazza a szakképesítés valamennyi, a szakmai és vizsgakövetelményben rögzített szakmai kompetenciáját
3. vizsgarész: a szakmai követelménymodulban meghatározottak elsajátításának mérési és értékelési egysége, amely vizsgafeladat(ok)ból és ehhez rendelt vizsgatevékenység(ek)ből áll, egy követelménymodulhoz egy vizsgarész rendelhető
4. vizsgafeladat: tartalmazza a [írásbeli, interaktív (számítógépes), gyakorlati, szóbeli] vizsgatevékenység(ek) célját és a teljesítés meghatározó körülményeit, amelyhez legalább egy vizsgatevékenységet kell hozzárendelni
5. írásbeli vizsgatevékenység: a szakképesítés birtokában végezhető munkatevékenységgel azonos vagy azt pontosan modellező, a vizsgázó által készített (kiegészített), papíron vagy elektronikusan rögzített vizsgaproduktumot eredményező tevékenység a szakmai vizsga során
6. szóbeli vizsgatevékenység: a szakképesítés megszerzése révén végezhető munkatevékenységgel azonos vagy azt pontosan modellező, vizsgáztató jelenlétében folyó, jellemzően szóbeli információközléssel járó tevékenység a szakmai vizsga során
7. gyakorlati vizsgatevékenység: a szakképesítés birtokában végezhető munkatevékenységgel azonos vagy azt pontosan modellező tevékenység a szakmai vizsga során
8. interaktív (számítógépes) vizsgatevékenység: a szakképesítés birtokában végezhető munkatevékenységgel azonos vagy azt pontosan modellező, általában számítógép használata mellett végzett vizsgatevékenység, amelynek során a számítógépes program a vizsgázó tevékenységét előre meghatározottan befolyásolja
9. feladatprofil: a szakképesítés megszerzése birtokában betölthető munkakörben elvégzendő feladatok célszerűen csoportosított listája